

RIIGI TEATAJA

Nr. 74.

30. augustil 1938.

Nr. 74.

I.

- Art. 673. Tollipõhitariifide seaduse täiendamise seadus.
674. Üheaastase õppeajaga aianduskooli (aianduseriklassi) õppetöö korraldamise määrus.
675. Tuletõrjevormi määrus.
676. Teedeministeeriumi vabateenijate koosseisu määruse muutmise määrus.

II.

677. Vabariigi Presidendi otsus nr. 57.
678. Vabariigi Presidendi otsus nr. 58.
679. Vabariigi Presidendi otsus nr. 59.
680. Vabariigi Presidendi otsus nr. 60.
681. Vabariigi Presidendi otsus nr. 61.
682. Vabariigi Presidendi otsus nr. 62.
683. Vabariigi Presidendi otsus nr. 63.
684. Vabariigi Presidendi otsus nr. 64.
685. Vabariigi Presidendi otsus nr. 65.

I.

673. Tollipõhitariifide seaduse täiendamise seadus.

Antud Vabariigi Presidendi poolt dekreedina 24. augustil 1938.

Tollipõhitariifide seaduse (RT 1932, 22, 173 ühes hilisemate täienduste ja muudatustega) väljaveotariifi täiendatakse järgmiselt:

Tollipõhitariifid.

II. Väljaveotariif.

A. Väljaveoks lubatud kaubad.

Tariifi		Kaupade nimetus	Tollimäärade alus	Tollimäärad kroonides
§§	Punktid			
9		Liik V.		
		Põletisained, mineraal ja taimeriigist, asfalt, pigi ja säärased saadused.		
		Põlevkivi ja põlevkivisaadused		tollita

Märkus. Käesolevas paragrahvis loetletud kaupade väljavedu toimub ainult Majandusministri igakordsel loal.

Tallinnas, 24. augustil 1938.

K. P ä t s
Vabariigi President.

K. E e n p a l u
Peaminister.

L. S e p p
Majandusminister.

674. Üheaastase õppeajaga aianduskooli (aianduseriklassi) õppetöö korraldamise määrus.

Antud Haridusministri poolt 15. augustil 1938.

Alus: Kutsehariduslikkude õppeasutiste seaduse §§ 21, 23, 24, 63, 64, 65, 71, 85 ja 87 (SK VI 1938, 1, 6).

§ 1. Üheaastase õppeajaga aianduskool (-eriklass) on keskastme kutsehariduslik õppeasutis ja selle õppetöö kestab 42 õppenädalat aastas, kusjuures kooli õppenõukogul on õigus teoreetilisi õpinguid koondada peamiselt talvekuudele ja õppe- ning tööpraktikat peamiselt suvekuudele.

§ 2. Õppetöö algab jaanuaris ja lõpeb detsembris, kusjuures alguse ja lõpu täpse aja määrab kooli õppenõukogu Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna nõusolekul. Suvise kahepäevase õppetöö vaheaja määrab õppenõukogu. Muud õppetöö vaheajad peetakse vastavalt üldhariduslike õppeasutiste õppetöö vaheaegadele, kusjuures kooli õppenõukogul on õigus üles- tõusmise-, neli- ja võidupühade vaheaegu määrata ka erinevalt, vastavalt õppetöö vajadustele.

§ 3. Õpilaste minimaalarvuks klassikomplektis on 12, normaalarvuks 20.

§ 4. Üheaastase õppeajaga aianduskooli võetakse mees- ja naisõpilasi, kes omavad algkooli 6 klassi hariduse ja on vähemalt 16 a. vanad. Seejuures on nõutav aiandus- või põllundusalaline eelpraktika.

Kooli õppenõukogul on õigus kooli võtta erandjuhtudel ka neid, kellel on vähem kui algkooli 6 klassi haridus, katsetega eesti keeles ja matemaatikas algkooli õppekava ulatuses. Samuti on õppenõukogul õigus vastu võtta erandjuhtudel ka 16-aastastest nooremaid.

§ 5. Kui kooli astuda soovijaid on rohkem, kui jätkub ruumi, siis toimub õppenõukogu otsusel vastuvõtmine võistluse teel dokumentide alusel või võistluseksamitega eesti keeles ja matemaatikas, arvesse võttes kooliastuja algharidust ja eelpraktikat.

§ 6. Üheaastase õppeajaga aianduskool (-eriklass) töötab järgneva nädalatunnikava alusel:

A i n e n i m e t u s	Teoreetilisi ja õppepraktika tunde klassiga	Õppepraktika tunde rühmitatud klassiga
1. Üldaiandus	2	—
2. Köögiviljandusõpetus	2½	1½
3. Puuviljandusõpetus	3	2

Aine nimetus	Teoreetilisi ja õppe- praktika tunde klassiga	Õppepraktika tunde rühmitatud klassiga
4. Iluaiaandus ja lillekasvatus ühes koduümb- ruse kaunistamisega	3	1
5. Katmikkultuurid	1	1/2
6. Taimekaitse	1/2	1/2
7. Aiamajanduse korrastusõpetus ja arve- pidamine seoses talundi üldkorras- tusega	3	—
8. Aiasaaduste tehniline ümbertöötamine ja kasutamine	1	1
9. Mesindus	1	1
10. Aiatehnika ühes joonestamisega	2	1/2
11. Kodulooma- ja linnukasvatus	2	1
12. Ühistegevus ja ühiskonnateadus	2	—
13. Kasvatusõpetus	1	—
14. Käsitöö	1	2
15. Riigikaitseline õpetus (tütarlastele samal ajal naiskäsitöö)	1/2	—
16. Klassijuhataja tund	1/2	—
17. Valitavad ained (kodumajandus, koori- laul, üldhariduslikud ained)	1	—
Kokku õpilase kohta tunde nädalas	27	11

§ 7. Kooli (-eriklassi) õpilased on õppenõukogu määramisel väljaspool tunnikava suvisel aiatööpraktikal kooli õppeaeadades.

§ 8. Vähemaid muudatusi § 6 toodud tunnikavas võib teha Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna direktori loal.

§ 9. Klassijuhataja tunni korralduses tuleb käia Kutsehariduslikkude õppeasutiste klassijuhatajate ülesannete määramise järgi.

§ 10. Õppepraktika tunnid rühmitatud klassiga arvestatakse õpetajale tasu suhtes poolel määral.

§ 11. Üheaastase aianduskooli (-eriklassi) lõpetajaile korraldatakse lõppeksam, milleks määratakse Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna nõusolekul igal aastal õppenõukogu poolt vähemalt kolm ainet. Eksamikomisjon koosneb koolijuhatajast esimehena ja liikmetena kooli õppejõududest-aineõpetajaist, Haridusministeeriumi Kutseoskuse Osakonna poolt määratud esindajast ja Põllutöökoja esindajast. Eksamikomisjon on otsusevõimeline, kui koos on esimees ja liikmed-aineõpetajad. Järeleksam võidakse lubada ühes aines.

Eksami õiendanuile antakse kooli lõputunnistus.

§ 12. Üheaastase õppeajaga aianduskooli (aianduseriklassi) lõpetajal on õigus pääseda kaheaastase õppeajaga aianduskooli II klassi katseteta.

§ 13. Käesolev määrus jõustub 1. jaanuaril 1939.

Tallinnas, 15. augustil 1938. Nr. 456.

Haridusminister A. Jaakson.

Kutseoskuse Osakonna abidirektor Joh. Kiivet.

675. Tuletõrjevormi määrus.

Antud Siseministri poolt 17. augustil 1938.

A l u s: Tuletõrje seaduse (RT 1936, 39, 304) § 17 ja Tuletõrje tegevuse juhtimise korralduse määru (RT 1936, 98, 779) § 26.

I osa.

Tuletõrjevormi kirjeldus.

1. peatükk.

Rakenduskondade vorm.

1. jagu.

Meestuletõrjujate vorm.

1. jaotus.

Vormirõivad.

1. alljaotus.

Teenistusvorm.

§ 1. Suvimüts on mustast villasest riidest.

Mütsirumm on ühest tükist, õmblusega mütsi ees noka keskkohal. Mütsirummu kõrgus vastavalt mütsi suurusel on 45—55 mm. Rummu ülemist ja alumist äärt piirab 2 mm laiune mustast riidest kant. Rummu ümber on must tammelehist mustriga ripspael. Rummu sisepoollel on 45 mm laiune higirihm.

Mütsipõhi on ühest tükist, kujult ovaalne. Mütsipõhja ja -rummu ühendab neljast tükist koosnev mütsiäär, mis hoidub eest ülal voodri vahel oleva kõvenduse abil ning laskub tagant allapoole. Mütsiääre laius on võrdne mütsirummu laiusega. Mütsipõhja ja mütsiääre õmbluse vahel on 1 mm laiune terashall kant.

Mütsinokk on mustast lakknahast või fiibrist; laius keskkohalt 50—60 mm; kallak 45°. Nokk on kinnitatud rummu alumise ääre ja higirihma vahele.

Tormirihma asemel on mütsil vastava astme järgu (§ 23) palmik-nöör, mis on kinnitatud rummu külge kahe väikese vorminööbiga (§ 19). Palmik-nööri kummalgi otsal nööbi kõrval on nöörist rõngassõlm.

Mütsimärgi moodustab tammelehtedest koosnev pärg, mille keskel tuletõrjekiiwer kahel ristleva tuletõrjekirvel. Ülalpool kiivrit pärja otste vahel asub kolme leopardi kujutisega kilp; kilp on kujult samasugune nagu maakonnavapil. Pärja alumist äärt ümbritsevad mahasurutud leegid. Mütsimärgi pikkus on 45 mm, laius pärja kohalt 40 mm ja leekide kohalt 57 mm. Mütsimärk on kollavärvilisest metallist ja asetatud terashallile kalevist alusele, mille väline äär moodustab märgi ümber 1½—2 mm kandi. Mütsimärki kantakse mütsirummu esikülje keskkohal.

§ 2. Talimüts on läki-läki moeline, valmistatud mustast villasest riidest ja hallist lamba- või karakullnahast.

Mütsi välisrumm koosneb ühest esi- ja kahest küljeosast, mis ömmeldud alumise äärega siserummu alumise ääre külge. Esi- ja küljeosad on kaetud väljastpoolt halli lamba- või karakullnahaga. Küljeosad on kokku ömmeldud mütsi tagaküljel ja neid saab kanda tarbekorral allalastult. Küljeosi üleval kandes kinnitatakse need esiosa külge kahe haagiga; küljeosad allalastult ühendatakse lõuaaluse põõnaga, mis kinnitatud välisrummu siseküljele. Välisrummu

esiosa kõrgus on 30—40 mm tõustes kaarena küljeosa poole. Küljeosa ülemine äär ulatab põhjaõmblusest 20 mm allapoole, kusjuures küljeosa esimesed nurgad on ära lõigatud ja moodustavad esiosa ülemise äärega tõusva kaare.

Siserumm koosneb kahest tükist, õmblustega mütsi esi- ja tagakülgedel. Siserummu kõrgus esiõmbluse kohalt on 80—90 mm, tagaõmbluse kohalt 70—80 mm ja külgede kõrgemalt kohalt 100—110 mm.

Mütsipõhi on kujult ovaalne, pikuti lohuga keskkohas. Põhi on ühest tükist, pikkusega 24—27 sm, laiusega keskkohalt pinevile tõmmatult 10—14 sm. Mütsipõhja ja siserummu õmbluse vahel on terashall kant.

Mütsi siserummul, toetudes vastu välisrummu esi- ja küljeosa kaart, on tormirihma asemel vastava astmejärgu palmik-nöör, mis on kinnitatud küljeosa ülemise nurga kohal siserummu külge kahe väikese vorminööbiga. Palmik-nööri kummaldi otsal nööbi kõrval on nöörist rõngassõlm.

Mütsimärk ja märgialus on samasugused, nagu suvimütsil ja kantakse mütsi siserummu esikülje keskkohal.

§ 3. Kuub on mustast villasest riidest, ömmeldud taljes, vähe üles-tõstetud rinnaga.

Kuub on ömmeldud üleni voodril, ulatub pikkuselt jalgade lahkjooneni ja on eest nööbitav seitsme ühesuurustel vahedel reasasetseva suure vorminööbiga (§ 19); alumine nööp asub talje kohal. Pealekäiva vasaku hõlma äärt piirab 1 mm laiune terashall kant. Rinna- ja küljetaskute, samuti kaenlaaukude ja küljetaskute vahel on õmblused, mis hoiavad kuue taljes. Seljatagune on frakilõikega, kahe külje- ja ühe keskseljaõmblusega.

Rinnataskud on peale ömmeldud, poolümmarguste soppidega ja kinni-nööbitavate klappidega, millel kahelivõlvikujuline äärelõige. Rinnataskud algavad teise ja kolmanda nööbi ja lõpevad viienda ja kuuenda nööbi vahetkoha kõrgusel. Tasku välisel esiküljel on 50 mm laiune püstvolt, mille ülemisel otsal väike vorminööp taskuklapi nööpimiseks. Parema rinnatasku kohal 20 mm kõrgusel taskuklapi ülemisest servast kantakse korpusemärki (§ 20).

Küljetaskud on sisse lõigatud ja 20° all tahapoole laskuvate suudmetega. Küljetaskud algavad 20 mm allpool alumise nööbi kõrgust. Taskuklapid on 70 mm laiused ja kahelivõlvikujulise äärelõikega.

Varrukasud on kuueriidedst käänistega, mille ääred on kanditud 1 mm laiuse terashalli kandiga. Käänis on 90 mm kõrgune, eest sirge lõikega ja tagant ülespoole suunatud tippnurgaga. Käänise laius nurga kohalt on 13 sm. Käänisel on kaks väikest vorminööpi.

Õlakud on kuueriidedst, äärestatud 1 mm laiuse terashalli kandiga. Õlakute laius krae juurest on 40 mm ja õla juurest 50 mm, välja arvatud kõrgemate pealikute (§ 23 p. 1 lit. g) õlakud, mille laius krae juurest on 50 mm ja õla juurest 60 mm. Õlakud on laiema otsaga ömmeldud varruka õlaõmbluse vahele, kitsam nurgeline õlakuots on kinnitatud kuuele väikese vorminööbiga nii, et õlakud ots puudutab kraed. Õlakutel kantakse ametiastme tunnuseid (§ 22).

Krae on kahekordne, mahakeeratud, poolmadal ja ömmeldud kuue-riidest. Krae sisemine osa on poolköva; krae väline osa pehme. Krae välise osa laius tagant on 35—50 mm ja nurgast 45—65 mm. Krae nurgad on alt laiaili ja ulatuvad kahele poole ülemist nööpi. Krae välisosa alumine äär ja otsad on kanditud 1 mm laiuse terashalli kandiga. Krae välisosa otstel kantakse lõkmeid koos astmejärgu tunnustega (§ 23 p. 2). Lõke asub keset kraed, 7 mm kaugusel krae otsaservast.

Lõkmed on valmistatud terashalli värvilisest villasest riidest või sametist. Lõkmed on trapetsi kujulised. Lõkme lühemate külgede pikkused on 26 ja 34 mm ja pikemate külgede pikkused 65 ja 70 mm. Lõkme küljed on rööbiti krae servaga.

Kõrgemate pealikute lõkmed on krae otste kujulised, kattes krae otsi kuni kandini ja ulatudes krael kuni õlaku jooneni. Õlaku kohal lõke lõpeb tahapoole suunatud tippnurgaga nii, et tipu nurk on õlaku esipoolse servaga kohakuti. Tipu nurga külgi piirab 1 mm laiune terashall kant.

Suvekuub võidakse õmmelda kergemast mustast riidest ja ilma voodrita.

§ 4. Aluskrae on valmistatud kahekordsest valgest puuvillasest, lina-sest või siidripsriidest; pikkus 120 sm või vastavalt krae pikkusele, laius — vastavalt krae kõrgusele.

§ 5. Püksid on mustast villasest riidest, breeches-lõikega.

Püksisääred on ülevalt põlvedeni laiad, põlvedest allapoole pinguli ümber sääre. Püksisääre tagumine osa koosneb kahest kindra kohal põik-õmblustega kokkuõmmeldud tükist.

Pükstel on kaks küljetaskut ja kaks tagumist taskut. Küljetaskute suud-med on asetatud rööbiti küljeõmblustele, 40 mm õmblustest ettepoole. Tagu-mistel taskutel on kinninööbitavad klapid. Püksivärvi laius on 80 mm.

Pükstel on sinise-murdjoone-mustrilisest terashallivärvilisest paelast lampassid, mille laius 12 mm.

§ 6. Poolpalitu on mustast villasest riidest, taljes õmmeldud, vähe ülestõstetud rinnaga ja kinnise rinnaesisega.

Poolpalitu on õmmeldud voodril, ulatub pikkuselt 30—50 mm alla-poole jalgade lahkjoont, vasak parema peal üle rinna ulatuvate hõlmadega ja kahe rea nõopidega — kummalgi hõlmal ühesuurustel vahedel 6 suurt vormi-nööpi; alumine nõop on talje kohal. Nööbiridade rinnapealne vahe on ülal suurem kui all. Hõlmad on ühest tükist, välja arvatud nelinurkeline rinnajagu, mis õmmeldud eraldi hõlmade külge. Seljatagune on kahest tükist kahe külje-õmblusega.

Poolpalitu külgedel on vähe tahapoole langevad taskud, mille peal 70 mm laiune sirglõikeline klapp. Taskute ja kaenlaaukude vahel on õmblused, mis hoiavad poolpalitu taljes.

Varrukasuud on palituriidest käänistega, mille ääred kanditud terashalli kandiga. Käänis on 12 sm laiune, eest sirge lõikega ja tagant ülespoole suuna-tud tippnurgaga. Käänise laius nurga kohalt on 17 sm.

Õlakud on palituriidest, äärestatud terashalli kandiga. Õlakute laius samasugune nagu kuuel. Õlakud on laiama otsaga õmmeldud varruka õla-õmbluse vahele; kitsam nurgeline õlakuots on kinnitatud poolpalitule väikese vorminööbiga, peidetult krae alla. Õlakul kantakse ametiastme tunnuseid.

Krae on palituriidest ja mahapöördud ning äärestatud terashalli kandiga. Krae laius eest 9—10 sm ja tagant 7—8 sm. Krae on varustatud haagiga. Krae nurkadel on lõkmed ühes trafaretiga (§ 21). Lõke asub krae otsaserva joonel 15 mm kaugusel krae välisest äärest. Trafarett asub lõkme alumisel otsal.

Lõkmed on rööpküliku kujulised 30 × 70 mm. Kõrgemate pealikute palitu lõkme õlakupoolne ots lõpeb lühikeste kaarkülgedega tippnurgaga; lõkme pikkus nurga kohalt on 80 mm.

§ 7. Poolkasukas on mustast veekindlalt pargitud lambanahast ja maha-keeratud halli lambanahkse karuskraega.

Poolkasuka pikkus on 10—20 sm allapoole jalgade lahkjoont. Poolkasukal on üks selja ja kaks küljeõmblust. Seljaõmblus lõpeb lõhega. Poolkasukas on vasak parema peal üle rinna ulatuvate hõlmadega ja kahe rea nahkpööradega, kummalgi hõlmal ühesuurustel vahedel 7 nahkpööraga. Nahkpöörad asetsevad 25 mm laiusel hallivärvilisel villaribal. Villaribade rinnapealne vahe on ülal suurem kui all. Hõlmade villaribade ülemised otsad pöörduvad viimase pööra kohalt järsku krae alla.

Taskud algavad villaribade alumiste otste, s.o. talje kohalt ja suunduvad poolpõiki külgedele. Taskud on kaetud 25 mm laiuse hallivärvilise villaribaga. Samasuguse villaribaga on kanditud poolkasuka alumine äär ja selja lõhe ning varrukate suud, kusjuures villa kant varrukal on eest sirge lõikega ja 50 mm laiune, kuid tagant ülespoole suunatud tippnurgaga; villa kandi laius nurga kohal on 80 mm.

Krae on maha keeratud ja hallivärvilise villaga; krae laius 15—20 sm.

Õlakud poolkasukal on samasugusest mustast nahast. Õlakute laius ja kinnitus on samasugune nagu poolpalitul. Õlakul kantakse ametiastme tunnuseid.

§ 8. Palitu on mustast villasest riidest, taljes lõikega, vähe tõstetud rinnaga ja kinnise rinnaesisega.

Palitu on õmmeldud üleni või poolenisti voodril, ulatub pikkuselt 35 sm maapinnast kõrgemale, vasak parema peal üle rinna ulatuvate hõlmadega ja kahe rea nõopidega — kummalgi hõlmal ühesuurustel vahedel 6 suurt vorminööpi; alumine nööp on talje kohal. Nööbiridade rinnapealne vahe on ülal suurem kui all. Hõlmad on ühest tükist, välja arvatud nelinurgeline rinnajagu, mis eraldi hõlmade külge õmmeldud.

Selg kahe küljeõmblusega; kraest kuni palitu alumise ääreni selja keskele peidetud voldid, mille sügavus 70 mm. Kesk selga talje kohal on nurgeliste (90°) otstega pöön, mille laius keskkohalt 40 mm ja otstelt 60 mm. Pöön on kinnitatud kahe suure vorminööbiga seljatükile õmmeldud põõnapidemetele, mis ulatuvad ühe äärega palitu küljeõmbluste vahele. Põõnapidemete pikkus on 17 sm, laius ülemistelt otstelt 5 sm ja alumistelt otstelt 7 sm.

Palitul on seljatagune lõhe, mis algab 10 sm allpool põõna keskkoha. Kinninööpimiseks on lõhe paremal äärel peale õmmeldud riba samast riidest 6 väikese vorminööbiga, vasakul äärel vastav allaõmmeldud riba 6 salanööpuga.

Palitu külgedel on veidi tahapoole langevad taskud, mille peal 70 mm laiune sirglõikeline klapp. Taskute pealmisest äärest kuni kaenlaaluseni on sisseõmblus, mis hoiab palitu taljes.

Varrukate suud on palituriidest käänistega, mille ääred kanditud terashalli kandiga. Käänis on 12 sm kõrge, eest sirge lõikega ja tagant ülespoole suunatud tippnurgaga. Käänise laius nurga kohalt on 17 sm.

Õlakud ja nende kinnitus on samasugused, nagu poolpalitul. Õlakuil kantakse ametiastme tunnuseid.

Krae on samasugune nagu poolpalitul. Krae otstel on lõkmed ühes trafaretiga samasuguselt nagu poolpalitul.

Talvel võib palitul kanda halli karusnahkset kraed ja vooderdada palitut karusnahaga. Karusnahksel krael puuduvad lõkmed ja trafaretid.

§ 9. Keep on mustast villasest riidest.

Keep on õmmeldud terashallil voodril ühest tükist, varrukateta. Krae on mahapöördud, laius 70 mm. Õlgade kohal on õmblused, mis ulatuvad

õlanukkideni. Keep on nõõbitav krae juurest ühe suure vorminööbiga. Hõl-made kooshoidmiseks on rinna kohal kullavärviline kett, mille kummalgi otsal 35 mm läbimõõduga sõõr kahe ristamisi tuletõrjekirve ja neid alt ümbritseva tammelehtedest pärja kujutisega. Keep ulatub pikkuselt 35 sm maapinnast kõrgemale.

§ 10. Sall on villane, puuvillane või siidist, harilik meeste kaelasall, terashalli värvi.

§ 11. Kindad on mustad, hallid või pruunid nahk, villased või puuvilla-sed harilikud sõrmkindad.

§ 12. Saapad on mustad juht-, kroom- või ševroonahast harilikud säärsaapad.

§ 13. Vöörihm on valmistatud mustast plattnahast; laius 53 mm; metallosad on valgest vasest. Vöörihma pandlapoolse osa alumise ääre külge on kinnitatud tarviduse kohaselt tuletõrjevestu kanderihma aas, töökinaste kandelõks ja tuletõrjekirve kanderihma aas. Pannal on kahe tapiga. Rihmal on liikuv lahast aas parempoolse otsa kinnitamiseks. Vöörihmale on 26 mm laiune õlarihm, mis käib üle parema õla.

2. alljaotus.

Lihtvorm.

§ 14.	Suvimüts	}	samasugused, nagu teenistusvormi juures.
	Talimüts		
	Kuub		
	Aluskrae		
	Poolpalitu		
	Poolkasukas		
	Palitu		
	Keep		
	Sall		
	Kindad		
	Vöörihm		

§ 15. Pikad püksid on mustast villasest riidest, hariliku lõikega, käänamata sääreotstega.

Pükstel on küljeõmbluste vahel 1 mm laiune terashall kant. Kandi mõlemal poolel on 12 mm laiused sinise-murdjoone-mustrilisest terashallivärvilisest paelast lampassid. Kandi ja lampasside vahe on 3 mm.

§ 16. Jalatsiteks on mustad kroom- või ševroonahast harilikud poolsaapad või kingad, mustade sokkidega.

3. alljaotus.

Pidulik vorm.

§ 17.	Suvimüts	}	samasugused, nagu lihtvormi juures, kuid sall on valge ja kindad valged või kreemikad.
	Talimüts		
	Kuub		
	Aluskrae		
	Poolpalitu		
	Poolkasukas		
	Palitu		
	Keep		
	Sall		
	Kindad		
	Pikad püksid		
	Jalatsid		

§ 18. Vöö on valmistatud terashallivärvilisest paelast, mille sinine stiliseeritud Muhu vöökirja muster. Paela laius 53 mm; pael on kinnitatud sama laiale pehmest mustast nahkrihmast või riidest alusele.

Vöö on sõõrikujuline kullavärviline metallist pannal läbimõõduga 53 mm. Pandla esiküljel on ornament kilbi kujutisega, millel tuletõrjekiiver kahel ristleval tuletõrjekirvel, kiivri kohal kilbi ülemise serva peal on kolmeharuline leek; kilpi ümbritseb tammelehtedest pärg. Pandla tagaküljel on kinnitushaak, millele vastab metallist aas vöö vasakpoolsel otsal.

Vöö on kaks 25 mm laiust samamustrilist liikuvat aasa. Vöö pikkus on reguleeritav vöö otsahaagi ja vööaluses olevate augukeste abil.

Vöö vasakule küljele kinnitatakse terashall nöör kahe rippuva tutiga. Nööri algus haarab silmusena vööd selja tagant, edasi läheb nöör kahekordselt ja kaares rippudes vööpandla vasakpoolse aasa külge, sealt väiksemas kaares tagasi vöö vasakpoolsele küljele, kust haarates vööd kahe silmusega, langevad nööri otsad nende külge kinnitatud tutidega vabalt alla — üks tutt tutipea võrra allapoole teisest. Nööri läbimõõt on 7 mm; tuti läbimõõt 30 mm ja pikkus 14 sm, sellest 5 sm moodustab tuti pea. Terashalli tutti läbistavad pikuti harvad sinised lõngad.

4. alljaotus.

Tunnusmärgid.

§ 19. Vorminööbid on kullavärvilised läikivate servadega ning tuletõrjekiivri kujutisega tuhmil pinnal. Suure vorminööbi läbimõõt on 22 mm, kumeruse raadius 14 mm. Väikese vorminööbi läbimõõt on 14 mm, kumeruse raadius 8 mm.

§ 20. Korpuse märk kujutab mahasurutud leeke, mille keskel vapp ühes tuletõrjekiivriga. Märk on oksüüd-hõbedavärviline; tema pikkus 80 mm ja laius keskkohast 26 mm. Märk on keskelt laiem ja otstelt teravam.

Korpusemärgi vapiks brigaadides on vastava maakonna vapp, kusjuures Tallinna brigaadis on Tallinna linna suurvapp, Tartu brigaadis — Tartu linna vapp ja Narva brigaadis — Narva linna vapp. Korpusemärgi vapiks korpuse juhatuses on maakonna vapi taoline kilp kolme leopardi kujutisega.

§ 21. Trafaretiks on korpusemärgi vapp, samas kujus ja suuruses nagu korpusemärgil.

§ 22. Ametiastme tunnusteks on metallist täpp, täht, ruut, suurmärk ja eri-suurmärk. Nende kuju ja mõõdud on järgmised:

- 1) ametiastme täpp on hõbedavärviline, sümmeetriline neljaharuline ja ümmarguste harudega; täpi suurim kõrgus on 2 mm ja läbimõõt 6 mm;
- 2) ametiastme täht on hõbedavärviline, sümmeetriline kuueharuline ja teravate harudega; tähe suurim kõrgus on 4 mm ja läbimõõt 18 mm;
- 3) ametiastme ruut on kullavärviline, nelinurgeline astmega püramiid; ruudu suurim kõrgus on 4 mm ja külje pikkus 12 mm;
- 4) ametiastme suurmärk on kullavärviline; märgi moodustab tammelehtedest koosnev pärg, mille keskel tuletõrjekiiver kahel ristleval tuletõrjekirvel; suurmärk on kujult kumer, tema suurem kõrgus on 6 mm. Suurmärgi läbimõõt on 32 mm;
- 5) ametiastme eri-suurmärk on kullavärviline ja moodustub kahele otsest seotud tammelehe paarile toetuvast ametiastme suurmärgist. Eri-suurmärgi suurim kõrgus on 6 mm ja laius on 53 mm ning pikkus 40 mm.

Tuletõrjujate ametiastmed märgitakse õlaku laiemal otsal järgmiselt:

- 1) noorem-tõrjuja — õlak ilma astme tunnusteta;
- 2) tõrjuja — üks täpp õlaku keskjoonel 12 mm kaugusel otsaservast;
- 3) vanem-tõrjuja — kaks täppi kõrvuti, mõlemad 12 mm kaugusel otsaservast ja ühekaugusel õlaku äärest; täppide kaugus üksteisest 10 mm;
- 4) esitõrjuja — kolm täppi, neist kaks paigutatud samasuguselt nagu vanem-tõrjujal, kuna kolmas täpp asub õlaku keskjoonel 25 mm kaugusel õlaku otsaservast;
- 5) salgapealiku abi — üks täht õlaku keskjoonel 12 sm kaugusel otsaservast;
- 6) salgapealik — kaks tähte kõrvuti, mõlemad 12 mm kaugusel otsaservast ja ühekaugusel õlaku äärest; täppide kaugus üksteisest 7 mm;
- 7) rühmapealiku abi — kolm tähte, neist kaks paigutatud samasuguselt nagu salgapealikul, kuna kolmas asub õlaku keskjoonel 25 mm kaugusel õlaku otsaservast;
- 8) rühmapealik — üks ruut õlaku keskjoonel 45 mm kaugusel otsaservast;
- 9) kompaniipealiku abi — kaks ruutu õlaku keskjoonel; üks ruut 25 mm kaugusel õlaku otsaservast, teine temast 5 mm kõrgemal;
- 10) kompaniipealik — kolm ruutu õlaku keskjoonel, neist kaks ruutu paigutatud samasuguselt nagu kompaniipealiku abil, kolmas ruut keskmisest ruudust 5 mm kõrgemal;
- 11) divisjonipealiku abi — suurmärk ja üks ruut; suurmärk õlaku keskjoonel 12 mm kaugusel otsaservast; ruut temast 5 mm kõrgemal;
- 12) divisjonipealik — suurmärk ja kaks ruutu; suurmärk ja üks ruut paigutatud samasuguselt nagu divisjonipealiku abil; teine ruut esimesest 5 mm kõrgemal;
- 13) brigaadipealiku abi — suurmärk ja kolm ruutu; suurmärk ja kaks ruutu paigutatud samasuguselt nagu divisjonipealikul; kolmas ruut asub keskmisest 5 mm kõrgemal;
- 14) brigaadipealik — eri-suurmärk ja üks ruut; eri-suurmärk õlaku otsal 5 mm kaugusel otsaservast; ruut õlaku keskjoonel 5 mm kaugusel suurmärgi ülemisest servast;
- 15) korpuse pealiku abi — eri-suurmärk ja kaks ruutu; eri-suurmärk ja üks ruut paigutatud samasuguselt nagu brigaadipealikul; teine ruut 5 mm kõrgemal esimesest;
- 16) korpuse pealik — eri-suurmärk ja kolm ruutu; eri-suurmärk ja kaks ruutu paigutatud samasuguselt nagu korpuse pealiku abil; kolmas ruut 5 mm kõrgemal keskmisest ruudust.

Kohustetäitjad ja asetäitjad jätkavad tunnuste kandmist selle ametiastme järgi, milles nad viibisid enne nende nimetamist teise ametikoha kohustesse või asetäitmisele.

§ 23. Astmejärgu tunnusteks on:

- 1) mütsil tormirihma asemel astmejärgu palmik-nöör:
  - a) tõrjujatel (noorem-tõrjujad, tõrjujad, vanem-tõrjujad ja esitõrjujad) — 5 mm paksune, keskelt 20 mm laiune, otstelt peenemaks minev mustavärvilisest nöörist palmik;
  - b) noorematel pealikutel (salgapealiku abi, salgapealik ja rühmapealiku abi) — samasugune palmik nagu tõrjujatel, kuid alumist ja ülemist serva piirab 5 mm läbimõõduga mustavärviline nöör;

- d) pealikutel (rühmapealik, kompaniipealiku abi ja kompaniipealik) — kaks 5 mm läbimõõduga kullavärvilist nõõri;
  - e) vanematel pealikutel (divisjonipealiku abi, divisjonipealik ja brigadipealiku abi) — 5 mm paksune, keskelt 20 mm laiune, otstelt peenemaks minev kullavärvilisest nõõrist palmik;
  - g) kõrgematel pealikutel (brigadipealik, korpuse pealiku abi ja korpuse pealik) — samasugune palmik nagu vanematel pealikutel, kuid palmiku alumist ja ülemist serva piirab 5 mm läbimõõduga kullavärviline nõõr;
- 2) kuue krae lõkmeil astmejärgu tõrvik:
- a) tõrjujatel — lõkmed ilma tõrvikuta;
  - b) noorematel pealikutel — hõbedavärvilisest metallist loitev tõrvik, tahapoole suunatud leegiga;
  - d) pealikutel — samasugune loitev tõrvik nagu noorematel pealikutel, kuid kullavärvilisest metallist;
  - e) vanematel pealikutel — kõrvuti kaks kullavärvilisest metallist loitvat tõrvikut tahapoole suunatud leekidega;
  - g) kõrgematel pealikutel — kõrvuti kolm kullavärvilisest metallist loitvat tõrvikut tahapoole suunatud leekidega.

§ 24. Eri-ametikohtade tunnused on:

- 1) ametiastme ja astmejärgu tunnused vastavalt sellele, missugusele § 22 ja 23 tähendatud ametikohaga on eri-ametikoht võrdne;
- 2) eri-ametikoha õlanõõr.

Paragrahvis 22 ja 23 tähendatud ametikohtadega võrduvad eri-ametikohad järgmiselt:

- 1) eriametikohad korpuse juhatuses — brigadipealikuga; nende abid — brigadipealiku abiga;
- 2) brigaadi adjutant, tehnilisvarustuspealik, vesivarustuspealik, ehituspealik, signalisatsioonipealik, õppepealik, tulekaitsepealik, gaasikaitsepealik, sanitaarpealik, propagandapealik, spordipealik, naistuletõrjepealik, noortepealik, juriskonsult, vaimulik, muusikapealik, majanduspealik ja instruktor — divisjonipealikuga; nende abid — divisjoni pealiku abiga;
- 3) divisjoni adjutant, varustispealik, õppepealik, tulekaitsepealik, gaasikaitsepealik, sanitaarpealik, propagandapealik, spordipealik, noortepealik, vaimulik ja instruktor — kompaniipealikuga; nende abid — kompaniipealiku abiga;
- 4) kompanii käsunduspealik, varustistehnik, sanitaarpealik ja gaasikaitsepealik — rühma pealikuga; nende abid — rühmapealiku abiga;
- 5) üksik-rühma käsunduspealik, varustistehnik, sanitaarpealik ja gaasikaitsepealik — salgapealikuga; nende abid — salgapealiku abiga;
- 6) tuletõrjesalga varustis- või pritsimeister — esitõrjujaga; nende abid — vanem-tõrjujaga.

§ 25. Eri-ametikoha õlanõõr on mustavärviline, punutud ja 5 mm läbimõõduga. Nõõr ulatab kahekordselt parempoolse õlaku nõõbist kuue teise nõõbini. Nõõr kinnitatakse õlaku nõõbile nõõri otsi ühendava aasaga, kuna nõõri linguots haarab kuue nõõbi.

Eri-ametikoha õlanõõri keskkohal kantakse lisatunnusena samasugusest nõõrist rõngast või rõngast ühes 5 mm nõõri otsas rippuva 20 mm pikkusega ja 11 mm läbimõõduga mustavärvilist tammetõru, kusjuures tuletõrjesalga

varustis- või pritsimeister ja nende abid kannavad õlanööril ainult rõngast, kompanii- ja üksik-rühma eriametiisikud ja nende abid — rõngast ühes tõruga, divisjoni eriametiisikud ja nende abid — kahte rõngast tõrudega, brigaadi eriametiisikud ja nende abid — kolme rõngast tõrudega ja korpuse juhatause eriametiisikud — nelja rõngast tõrudega.

§ 26. Tuletõrjeühingute ja Tuletõrje Liidu ametiisikute tunnuseks on korpusemärgi küljes vapi all rippuv rõngas või rõngas ühes sellele paigutatud tammelehtedega.

Rõngas ripub korpusemärgi küljes kahel pool korpusemärgi vappi asuva korpusemärgi-värvilise ketiga; rõnga välisserv asub vapi alumisest tipust 1 mm kaugusel. Rõnga välisläbimõõt on 19 mm ja siseläbimõõt 15 mm.

Ühingu ja liidu ametiisikute ametikohad märgitakse järgmiselt:

- 1) revisjonikomisjoni liige — rõngas;
- 2) juhatuseliige — rõnga keskjoonel rõnga servadele toetuv püstiasendis tammeleht;
- 3) ühingu või liidu abiesimees — kaks rõnga alumise serva keskkohast rõnga külgedele suunduvat tammelehte;
- 4) ühingu või liidu esimees — kolm rõnga alumise serva keskkohast tõusvat tammelehte, neist üks asetatud nii, nagu juhatuseliikmel ja kaks samasuguselt nagu abiesimehel.

Tuletõrjeühingu ametiisikutel on nende ametikoha tunnused hõbeda-värvilisest metallist, Tuletõrje Liidul — kullavärvilisest.

§ 27. Käsunduspealikute ja adjutantide õlapaelad on valgest nöörist, mille läbimõõt 5 mm, tilgutid kullavärvilisest metallist; õlapaelte juures olevad tammetõrud on valgest niidist, tõru pikkus 20 mm ja läbimõõt 11 mm.

Käsunduspealikute õlapaelad koosnevad kahekordsest nöörist, mis moodustab väikese ja suure kaare ning jooksva silmuse. Ühe tilgutiga varustatud kahekordse nööri algus kinnitatakse kuue teise nööbi külge; sealt siirdub kahekordne nöör väikese kaarega parema õlaku alla õla otsal asuva nööbi külge, edasi õla tagant suure kaarega parema kaenla alt läbi väikese kaare keskkoha, mille külge kinnitub jooksva silmusena. Parema õlaku all asuva nööbi küljes ripub kahe 40 mm pikkuse nööri otsas kaks 20 mm pikkusega ja 11 mm läbimõõduga tammetõru.

Divisjoni-adjutantide õlapaelad koosnevad käsunduspealikute õlapaeltest, täiendatult ühe palmikuga ja teise tilgutiga. Palmiku tilgutiga ots on kinnitatud koos kahekordse nööri väikese kaare algusega kuue teise nööbi külge, palmiku teine ots suundub üle silmuse nööri suure kaare kaares allpool väikest kaart parema õlaku all asuva nööbi külge.

Brigaadi-adjutantide õlapaelad koosnevad divisjoni-adjutantide õlapaeltest täiendatult suure palmikuga, mille üks ots on kinnitatud kuue teise nööbi külge ja teine on suunatud koos silmuse nööri suure kaarega parema kaenla alt läbi ning kinnitatud parema õlaku all asuva nööbi külge.

Nöörid ja palmikud on koondatud aasaga varustatud pidemetele, mille abil õlapaelad kinnitatakse eelpool tähendatud nööpide külge; tilgutite nöörid on keskelt kolmekordse sõlmega.

§ 28. Orkestrantide õlapaelad on terashallid ja koosnevad neljast palmikust, kahest rõngaspalmikust, tutist ja tutinöörist. Kolm palmikut on kinnitatud ühe otsaga vasaku õlaku all õla otsal asuva nööbi külge, palmikute teised otsad ulatuvad kaarega üks — kuue esimese, teine — kolmanda ja kolmas — viienda nööbi külge. Neljas palmik ulatub kuue ülemise nööbi küljest parema

õlaku alla ja kinnitub õla otsal asuva nõöbi külge. Palmikute otstes esimese, kolmanda ja viienda nõöbi juures ripub 20 mm pikkuse nõöri otsas 20 mm pikkune ja 11 mm läbimõõduga terashallidest niitidest tammetõru. Rõngaspalmikud piiravad kaarega vasakut õlavart ja kinnitatakse õlaku all asuva nõöbi külge; sama nõöbi külge on kinnitatud ka tutinõör tutiga. Palmikute ja tutinõöri läbimõõt on 5 mm, tuti läbimõõt 26 mm, tuti pikkus 18 sm, sellest 6 sm moodustab tuti pea. Tutt ulatub alumise otsaga vöörihma ülemise servani.

Orkestripealiku õlapaelad koosnevad orkestrantide õlapaeltest, täiendatult kahekordse terashalli nõöriga, mille otsad on kinnitatud silmustena paremal küljel tagapool vöörihma külge, kust nõör suundub kaarena parema kaenla alt läbi kuue ülemise nõöbi külge, sealt väikese kaarena kahe palmiku vahel vasaku õlaku all asuva nõöbi külge ja edasi vasaku õla tagant suure kaarena vasaku kaenla alt läbi väikese kaare keskkoha juurde, mille külge kinnitub jooksva silmusena.

Brigaadi muusikapealiku õlapaelad koosnevad orkestripealiku õlapaeltest täiendatult suure palmikuga, mille üks ots on kinnitatud vasaku õlaku all oleva nõöbi külge ja teine ots kuue teise nõöbi külge; sama kuue nõöbi juurde suundub ka ülemise nõöbi juurest tulev kahekordne nõör, moodustades kahe nõöbi vahel väikese lingu ja siirdudes nüüd juba teise nõöbi juurest edasi väikese kaarena vasaku õlaku all oleva nõöbi juurde.

Trummarsalga orkestrantide ja trummarsalga pealiku õlapaelte palmikud ja rõngaspalmikud on terashalli-sinist-kirja; kujult on trummarsalga pealiku õlapaelad samasugused nagu orkestripealikul.

§ 29. Sanitaarpersonali varrukaside on valgest riidest, 50 sm pikk ja 14 sm lai. Sideme keskkohas on punaseristi märk; risti läbimõõt on 12 sm, harude laius 4 sm. Side kinnitatakse vasakule varrukale ülalpoole küünarnukki.

§ 30. Teenistusaasta märk moodustub maakonnavapi-kujulisest kilbist, mille suurus 16×20 mm; kilbi ülemise serva peal asub kolmeharuline leek, mille kohal üleval tuletõrjekiiiver; kahelpool kiivrit, puudutades teravikuga kiivrit, on kaks ristlevat tuletõrjekirvest, mille varreotsad peituvad kilbi taga. Kummagi kirve varre pealt ripuvad alla lainekujuliselt lipukirja lindi harud, riivates otstega kilbi külgesid ja ulatudes kuni kilbi külgede keskkohani. Kilbi keskele paigutatakse 12 mm kõrgused rooma numbrid, vastavalt iga täis-viie teenistusaasta arvule.

Teenistusaasta märk numbrita V, X, XV ja XX on oksüüd-hõbedavärvilisest ja numbrita XXV ja enam — kullavärvilisest metallist; märgi kilp on kaetud valge emailiga, numbrid on märgivärvilisest metallist. Märgi suurim laius on 33 mm ja pikkus — 36 mm.

Teenistusaasta märk kantakse vasaku rinnatasku voldi keskel.

2. jaotus.

Töörõivad.

§ 31. Veekindlad töörõivad koosnevad liivakarvalisest impregneeritud veekindlast riidest valmistatud töökuuest ja tööpükstest või samast riidest valmistatud tööpalitust.

Töökuub on mahakeeratud kraega ja eest nõöbitav suurte vorminõõpidega. Varrukate suud on koomaletõmmatavad suule kinnitatud põõna abil. Kuue vasaku hõlma ääre sees rinna kohal on tasku signaalvile või -sarve kandmiseks. Kuue õlakud on kuueriidest; õlakutel kantakse ametiastme tunnuseid.

Tööpüksid on harilikkude pikkade pükste kujulised riidest traksidega; pükste otsad lahtised või kokkutõmmatud jala ümber; pükstel kuue hõlma all pealeõmmeldud taskud.

Tööpalitu on hariliku palitu või mantli kujuline samast riidest õlakutega; õlakutel kantakse ametiastme tunnuseid. Talvel võib tööpalitu vooderdada karusnahaga.

§ 32. Tolmukindlad tööriivad koosnevad sinisevärvilisest pestavast riidest valmistatud tööpluusist ja tööpükstest.

Tööpluus on pehme kraega ja eest nõõbitav väikeste vorminööpidega. Pluusil on kaks klappidega rinnataskut. Pluusi varrukad on väikese vorminööbiga nõõbitavate kätistega. Pluusi õlakud on pluusiriidest; õlakutel kantakse ametiastme tunnuseid.

Tööpüksid on harilikkude pikkade pükste kujulised, pealeõmmeldud taskutega; püksivärvile on õmmeldud riidest aasad pükste kandmiseks võõrihma abil pluusi peal.

§ 33. Töökindad on mustast pehmest nahast või veekindlast presendist labakindad. Kinda otsas on aas kinnitamiseks võõrihma või haakimisvöö (§ 39) kindalõksu külge. Külmal ajal kantakse töökinnaste sees kootud villaseid kindaid.

§ 34. Töösaapad on veekindlast nahast või kummist säärsaapad.

§ 35. Tunnusmärkideks tööriivastel on vorminööbid, ametiastme tunnused ja sanitaar-personaali varrukaside — kõik samasugused, nagu vormiriivaste juures.

Muid tunnusmärke, peale eelpoolmainitute, tööriivastel ei kanta; samuti ei kanta tööriivastel mingisuguseid kante, lampasse ega muid ilustisi või teisi tunnuseid.

3. jaotus.

Rakmed.

§ 36. Tuletõrjekiiiver on mustavärviline, sõjaväekiiveri (saksa) kujuline terasest kaitsekiiver madala harjaga. Kiiveri sees on peapadi ja reguleeritav nahkvooder ning ventilatsiooni avaus. Servaga kiiveri tagumisele siseküljele on kinnitatud põllekujuline mustast nahast kuklanahk, mis katab tuletõrjuja kukla, kõrvad ja kaela.

Külma ilmaga kantakse kiiveri all üle pea tõmmatavat kootud villast alusmütsi, mis katab tuletõrjuja pea, kaela, kõrvad ja lõua, jättes vabaks tarviduse korral ainult silmad, nina ja suu.

§ 37. Tuletõrjekirves on väikese teraga, terava otsaga ja lühikese varrega kirves; kirve vars on üle punutud nõõriga.

Kirvel on nahktupp teravuste kohal kaitstud metalliga. Tupi küljes on rihm kirve kandmiseks võõrihma või haakimisvöö küljes.

§ 38. Tuletõrjevestu on terasest, sirgjooneline, terava otsaga saagnuga, üldpikkusega 35 sm; tera pikkus 23,3 sm ja laius 20 mm. Vestu käepide on valgest luust või puust ning ilustatud mustade võrudega; käepideme ots kujutab mustavärvilist tuletõrjekiiurit, mis on suunatud vestu noatera sihis. Vestu käekaitse on korpusemärgi kujuline, kusjuures oksüüd-hõbedavärvilised leegid käekaitse tuhmil pinnal on piiratud käekaitse läikivaservalise randiga.

Vestu tupp on mustast nahast kullavärvilisest metallist hoidvõrudega ja otsaga. Suure hoidvõru pinnale on graveeritud kolmeharuline kõrge leek, väiksema hoidvõru pinnale — kaks ristlevat tuletõrjekirvest, neid altpoolt

haarava tammelehist pärjaga ja tupiotsa pinnale — tõrvik ülespoole suunatud leegiga. Kummagi hoidvõru küljes on samavärvilisest metallist hoidrõngas.

Vestu kanderihm ja kullavärviline kandekett kinnitatakse vöörihma pandlapoolse aasa külge; kanderihm on pandla abil reguleeritav nahkrihm, mille alumises otsas aasa küljes asub 7 metall-lüli otsas lõks vestu kinnitamiseks; samuti on lõksud kandeketi mõlemal otsal. Vestu kanderihma pikkus on 13 sm ja kandeketi pikkus 15 sm. Vestu kantakse 45° nurga all, kusjuures vestu pea asub vööpandla lähedal.

§ 39. Haakimisvöö on mustavärviline, linase- ja puuvillalõngade segust, kanepist või nahast 10 sm lai tugev ning vastupidav vöö, kolme pandlaga ja kinnitusrihmaga. Vöö vasakul poolel on tugev vööhaak rõngaga ja haagi kanderihmaga, kindalõks ja kirve kinnitusaas. Vöö otstel on pealeõmmeldud mustast nahast lapid, mille peale on kinnitatud tugevad pandlad ja kinnitusrihmad. Vööhaaki- ja rõngast-pidi riputatud pannaldegas kinnitatud vöö kandejõud on vähemalt 300 kg.

Haakimisvöö võidakse varustada üle parema õla käiva õlarihmaga.

§ 40. Päästenöör on heast pikakiulise kanepi või siidkanepi lõngadest põimitud ümmargune nöör; nööri läbimõõt 9—12 mm, pikkus 15—25 meetrit ja kandejõud vähemalt 400 kg. Nööri otsad on spleisitud üle õõnsa metallrõnga; nööri ühe otsa rõnga küljes on tugev lõks ja teises — terava otsaga päästekonks. Päästenöör keritakse kokku ümmarguse või pikerguse nöörikera taoliselt ja paigutatakse samakujulisse kandekotti nii, et kera seesmine kiiresti-väljajooksev nööriots päästekonksuga jääks koti suu poole.

Päästenööri kandekott on mustast veekindlast riidest või nahast kott, mille suurus vastab päästenööri kerale. Koti otstes on aasad üle parema õla käiva kandenööri või -rihma kinnitamiseks; kandenööri või -rihma ühes otsas on väike lõks kandenööri või -rihma kiireks lahtipäästmiseks.

§ 41. Signaalvile või -sarv on luust või metallist ja kahehääleline. Vile või sarve kandmiseks on metallkett või nahknöör, mis kinnitatakse kuue või palitu ülemise nööbi külge hõlma alla; vile või sarv kantakse põuetaskus.

§ 42. Elektrilamp on harilik taskulamp, varustatud nõõpaugutaoliste pidemetega lambi kinnitamiseks rinnal asuvate nõõpide külge.

§ 43. Gaasitorbik on rakenduskondade torbik näokattega ja suitsukurnaga. Torbik kantakse plekist kandetoosis või riidest kotis üle vasaku õla käiva kanderihmaga.

2. jagu.

Naistuletõrjujate vorm.

1. jaotus.

Vormirõivad.

1. alljaotus.

Teenistusvorm.

§ 44. Peakate on mustavärviline villasest riidest või vildist barett, õmmeldud kahest tükist — põhjast ja äärest, mille õmbluse vahel 1 mm terashall kant.

Mütsimärk ja märgi alus on samasugused nagu meestuletõrjujate vormi juures (§ 1) ja kantakse peakatte ääre parema külje keskkohal.

Kahel pool mütsimärki 20 mm kaugusel on kaks väikest vorminööpi; nõõpide külge kinnitatakse vastava astmejärgu palmik-nöör (§ 23 p. 1), mille keskkohast suundub tippnurgana mütsi põhja keskkohast.

§ 45. Kleit on mustast villasest riidest, kokkuõmmeldud kahest osast: pluusiosast ja seelikuosast. Kleit ulatub pikkuselt 30 sm maapinnast kõrgemale.

Pluusiosa on eest salaja nõõbitav tihedalt asetatud vajutusnööpidega. Pluusiosa vasaku ääre peale käivat paremat äärt piirab 1 mm laiune terashall kant. Kandiga rööbiti ühesuurustel vahedel on 7 reasasetsevat väikest vorminööpi, alumine nööp talje kohal ülalpool vöörihma. Pluusiosal pealeõmmeldud kaks 10×11 sm suurust rinnataskut ümmarguse põhjaga; taskul pealeõmmeldud kahelivõlvikujulise äärelõikega klapp; tasku keskel 20 mm laiune varjatud vult ja klapi keskel üks väike vorminööp; tasku on suletav salajaselt, parema rinnatasku kohal 20 mm kõrgusel taskuklapi ülemisest servast kantakse korpusemärgi (§ 20); vasakust taskust ulatab välja kolmnurgana terashallivärviline taskurätt. Varrukad on 25 mm laiuste kätistega. Õlakud on kleidiriidest ja äärestatud 1 mm laiuse terashalli kandiga. Õlakute laius ja kinnitusviis on samasugused nagu meestuletõrjujate vormi kuue (§ 3) juures; õlakutel kantakse ametiastme tunnuseid (§ 22). Krae on äravõetav, valgest riidest, ingliselõikeline, 60—70 mm lai. Pluusiosa seljatagune on ühest tükist.

Seelikuosa on nelja voldiga, kaks ees ja kaks taga; vultide vahe 22—25 sm; voldid vööst kuni põlvini kinni õmmeldud.

Suvekleit võidakse õmmelda kergemast mustast riidest.

§ 46. Jakk on mustast villasest riidest, taljes ja lahtiste ning langevate revääridega; ulatub pikkuselt taljest allapoole 25 sm; seljatagune on kolmest tükist.

Jakk on parem-vasaku-peal üle rinna ulatuvate hõlmadega ja kahe rea nööpidega — kummalgi hõlmal ühesuurustel vahedel kolm suurt vorminööpi; alumine nööp asub vähe allpool taljet.

Jaki külgedel on viltu sisselõigatud taskud. Tasku ülemisest nurgast rinnani on õmblused, mis hoiavad jakki taljes.

Varrukad on harilikud, ilma käänisteta.

Õlakud on jakiriidest ja äärestatud terashalli kandiga. Õlakute laius samasugune nagu kleidil. Õlakud on laiema otsaga õmmeldud varruka õlaõmbluse vahele; kitsam nurgeline õlakuots on kinnitatud jakile väikese vorminööbiga peidetult krae alla. Õlakul kantakse ametiastme tunnuseid.

Krae on jakiriidest, mahapöördud ja äärestatud terashalli kandiga. Krae laius 7 sm, kuna revääride suurim laius 10—12 sm; revääridel on nööpaugud. Krae nurkades 15 mm kaugusel krae servast kantakse trafaretti.

§ 47. Poolkasukas) samasugused nagu meestuletõrjujate vormi
Keep) juures (§ 7 ja 9).

§ 48. Sall on villane, puuvillane või siidist harilik naiste kaelasall, terashalli värvi.

§ 49. Kindad on mustad, hallid või pruunid nahk, villased või puuvillased harilikud sõrmkindad.

§ 50. Jalatsiteks on mustad kingad poolkõrge kontsaga ja beešvärvi sukad.

§ 51. Vöörihm on pehmest mustast nahast; laius 35 mm. Pannal on valgest vasest, ovaalne ja ühe tapiga. Rihmal on liikuv aas parempoolse otsa kinnitamiseks.

2. alljaotus.

Lihtvorm.

- § 52. Peakate
Kleit
Jakk
Poolkasukas
Keep
Sall
Kindad
Jalatsid
Vöörihm

samasugused nagu teenistusvormi juures (§ 44—51), kuid kleidi krae on mustast kleidiriidest ja äärestatud 1 mm laiuse terashalli kandiga.

3. alljaotus.

Pidulik vorm.

- § 53. Peakate
Kleit
Jakk
Poolkasukas
Keep
Sall
Kindad
Jalatsid

samasugused nagu lihtvormi juures, kuid kleidi taskurätt ja sall on valged, kindad valged või kreemikad ja kingad võivad olla kõrge kontsaga.

- § 54. Vöö on samasugune nagu meestuletõrjujate vormi juures (§ 18).

4. alljaotus.

Tunnusmärgid.

- § 55. Vorminööbid
Korpusemärk
Trafarett
Ametiasstme tunnused
Astmejärgu tunnused mütsil
Eriametikohtade tunnused
Tuletõrjeühingute ja Tuletõrje Liidu ametiisikute tunnused
Käsunduspealikute ja adjutantide õlapaelad
Orkestrantide õlapaelad
Sanitaar-personali varrukaside
Teenistusaasta märk

samasugused nagu meestuletõrjujate vormi juures; astmejärgu tunnuseid krael nais-tuletõrjujud ei kannan.

2. jaotus.

Töörõivad.

- § 56. Veekindlad töörõivad
Tolmukindlad töörõivad
Töökindad
Töösaapad
Tunnusmärgid

samasugused nagu meestuletõrjujate vormi juures (§ 31—35), kuid töörõivaste pükste otsad on kokku tõmmatud jala ümber.

- § 57. Töökittel on valgest või tumesinisest pesuriidest, avaralõikega, eest suletav, taskutega ja samast riidest vööga; kitlil võidakse kanda kitliriidest õlakuid ametiasstme tunnustega.

- § 58. Pearätt on kolmnurkne, valgest õhukesest riidest.
 § 59. Pölleke on valgest riidest, kuju ja suurus ühtlane tuletõrjesalkade kaupa.

3. jaotus.

Rakmed.

§ 60.	Tuletõrjekiiver Tuletõrjekirves Haakimisvöö Päästenöör Signaalvile või -sarv Elektrilamp Gaasitorbik Vöörihm õlarihmaga	}	samasugused, nagu meestuletõrjujate vormi juures (§ 36—37, 39—43 ja §. 13).

3. jagu.

Noortuletõrjujate vorm.

1. jaotus.

Poiste vormirõivad.

1. alljaotus.

Teenistusvorm.

(17—20 a. vanustele).

§ 61.	Suvimüts Talimüts Kuub Aluskrae Püksid Poolpalitu Poolkasukas Palitu Keep Sall Kindad Saapad Vöörihm	}	samasugused nagu meestuletõrjujate teenistusvormi juures (§ 1—13), kuid järgmistele erinevustega: 1) suvi- ja talimütsil astmejärgu palmik-nööri asemel 10 mm laiune nahast must tormirihm; 2) kuue krae terashallivärvilisest riidest; krael lõkmeid ega astmejärgu tunnuseid ei kanta; 3) püksid ilma lampassita.

2. alljaotus.

Lihtvorm.

§ 62.	Suvimüts Talimüts Kuub Aluskrae Poolpalitu Poolkasukas Palitu Keep Sall Kindad Vöörihm	}	samasugused nagu teenistusvormi juures (§ 61).

- § 63. Pikad püksid } samasugused nagu meestuletõrjujate lihtvormi
Jalatsid } juures (§ 15—16), kuid pikkadel pükstel on
ainult 1 mm laiune terashall kant ilma lam-
passita.

3. alljaotus.

Pidulik vorm.

(17—20 a. vanustele).

- § 64. Suvimüts }
Talimüts }
Kuub }
Aluskrae }
Poolpalitu } samasugused, nagu lihtvormi juures (§ 62—63),
Poolkasukas } kuid sall on valge ja kindad valged või kree-
Palitu } mikad.
Keep }
Sall }
Kindad }
Pikad püksid }
Jalatsid }

- § 65. Vöö on samasugune nagu meestuletõrjujate piduliku vormi juures (§ 18), kuid ilma tuttideta ja nõõrita.

4. alljaotus.

Tunnusmärgid.

- § 66. Vorminööbid }
Korpusemärk }
Trafarett }
Ametiastme tunnused } samasugused, nagu meestuletõr-
Eri-ametikohtade tunnused } jujate vormirõivaste juures; lõk-
Käsunduspealikute ja adjutan- } meid kuuekrael ja astmejärgu
tide õlapaelad } tunnuseid poisid ei kanna.
Orkestrantide õlapaelad }
Sanitaar-personali varrukaside }
Teenistusaasta märk }

2. jaotus.

Tütarlaste vormirõivad.

1. alljaotus.

Teenistusvorm.

- § 67. Peakate on samasugune, nagu naistuletõrjujate vormi juures (§ 44), kuid tumesinisest riidest. Kahel pool mütsimärki asuvate nõõpide külge on kinnitatud astmejärgu palmik-nõõri asemel 10 mm laiune must pael, mille keskoht on kinnitatud tippnurgana peakatte põhja keskohta. Tippnurga tippu on kinnitatud 5 mm läbimõõduline must nõör, mis ulatub mütsimärgi alt kuni peakatte ääre alumise servani. Nõõri otsas ripub 18 sm pikkune must tutt. Pael, nõör ja tutt võivad olla villastest, puuvillastest või siidilõngadest.

- § 68. Kleit
Jakk
Poolkasukas
Keep
Sall
Kindad
Jalatsid
Vöörihm

samasugused, nagu naistuletõrjujate teenistusvormi juures (§ 45—51), kuid valge kraega ja terashallide kantidega kleit on tumesinisest riidest.

2. alljaotus.

Lihtvorm.

- § 69. Peakate
Kleit
Jakk
Poolkasukas
Keep
Sall
Kindad
Jalatsid
Vöörihm

samasugused, nagu teenistusvormi juures (§ 67—68), kuid kleidi krae on tumesinisest kleidiriidest ja äärestatud 1 mm laiuse terashalli kandiga.

3. alljaotus.

Pidulik vorm.

(17—20 a. vanustele).

- § 70. Peakate
Kleit
Jakk
Poolkasukas
Keep
Sall
Kindad
Jalatsid

samasugused, nagu lihtvormi juures (§ 69), kuid sall on valge ja kindad valged või kroomikad; taskurätt valge; kingad võivad olla kõrge kontsaga.

§ 71. Vöö samasugune, nagu naistuletõrjujate vormi juures (§ 54), kuid ilma tuttideta ja nööri.

4. alljaotus.

Tunnusmärgid.

- § 72. Vorminööbid
Korpusemärk
Trafarett
Ametiastme tunnused
Käsunduspealikute ja adjutantide
õlapaelad
Orkestrantide õlapaelad
Sanitaar-personali varrukaside
Teenistusaasta märk

samasugused, nagu naistuletõrjujate vormirõivaste juures; astmejärgu tunnuseid mütsil tütarlapsed ei kannu.

3. jaotus.

Töörõivad.

§ 73. Poiste töörõivad samasugused, nagu meestuletõrjujate vormi juures (§ 31—35).

§ 74. Tütarlaste töörõivad samasugused, nagu naistuletõrjujate vormi juures (§ 56—59).

4. jaotus.

Rakmed.

§ 75. Poiste ja tütarlaste rakmed on samasugused, nagu mees- ja naistuletõrjujate vormi juures, kusjuures on lubatavad järgmised erinevused:

- 1) tuletõrjekiiiver 12—17 a. vanustele võib olla mitte terasest, vaid nahast, vasest või muust tugevast materjalist; värv must;
- 2) tuletõrjekirves 12—17 a. vanustele võib olla väiksema mõõduline.

2. peatükk.

Toetaja-, vana- ja auliikmete vorm.

1. jagu.

Toetajaliikmete vorm.

1. jaotus.

Vormirõivad.

§ 76. Suvimüts Talimüts Peakate Keep	}	samasugused, nagu rakenduskondade vormirõivaste juures, kuid suvimütsil, talimütsil ja peakattel astmejärgu palmik-nööri asemel kaks 5 mm läbimõõduga musta nööri. Nööri otstel nööbi lähedal samast nöörist rõngas-sõlm.

2. jaotus.

Tunnusmärgid.

§ 77. Vorminööbid Korpusemärk ja Tuletõrjeühingu- te ning Tuletõr- je Liidu ameti- isikute tunnused	}	samasugused, nagu rakenduskondade vormirõivaste juures, kuid korpusemärk on kulla-värvilisest metallist ja märgi tagaküljel asub tuletõrjeühingu nimetus ning toetajaliikmeks arvamise kuupäev; märki kantakse erarõivaste kuue paremal rinnaal.

2. jagu.

Vanaliikmete vorm.

§ 78. Teenistusvorm Lihtvorm Pidulik vorm Tunnusmärgid	}	samasugused, nagu rakenduskondade vormi juures vanaliikmeks arvamise päeval, kuid järgmiste erinevustega tunnusmärkides: 1) korpusemärgi vapi alumist poolt ümbritseb märgivärvilisest metallist tammelehepärg; 2) ametiastme tunnuste all, pikuti õlaku keskojal 6 mm laiune ja õlaku pikkune kulla-värviline pael; 3) teenistusaasta märgi aastanumber ei suurene vanaliikmena olnud aastate arvel.

3. jagu.

Auliikmete vorm.

1. jaotus.

Vormirõivad.

§ 79.	Suvimüts Talimüts Peakate Keep	}	samasugused, nagu toetajaliikmete vormi juures.

2. jaotus.

Tunnusmärgid.

§ 80.	Vorminööbid ja Tuletõrjeühingute ning Tule- tõrje Liidu ametiisikute tun- nused	}	samasugused, nagu toetajaliik- mete vormi juures.

§ 81. Korpusemärk on samasugune, nagu rakenduskondade vormi juures (§ 20), kuid järgmiste erinevustega:

- 1) korpusemärgi vapiks tuletõrjeühingu auliikmetel on brigaadis tarvitatav vapp, Tuletõrje Liidu auliikmetel — korpuse juhatuses tarvitatav vapp;
- 2) korpusemärgi vappi kuni kiivri alumise servani ümbritseb märgivärvilisest metallist tammelehepärg;
- 3) korpusemärgi tagaküljel asub:
  - a) tuletõrjeühingu auliikmetel — vastava tuletõrjeühingu nimetus ning Tuletõrje Liidu auliikmetel — Liidu nimetus ja
  - b) auliikmeks valimise kuupäev.

Korpusemärki kantakse erarõivaste kuue paremal rinnal.

II osa.

Tuletõrjevormi kandmise kord.

1. peatükk.

Üldeeskirjad.

§ 82. Tuletõrjevormi kantakse käesolevas määruuses ettenähtud kujul ja korras, hoidudes kõigest, mis võiks riivata tuletõrje au ja head nime.

§ 83. Tuletõrjevormi kandmisel peavad kõik vormiesemed olema heas korras, vormirõivad puhtad ja vormikandja käitumine viisakas ning korralik.

Vormirõivaid ja nende kandmist ühtlustatakse tuletõrjeüksuste kaupa; selle teostamiseks võivad kompanii- ja neist kõrgemad pealikud anda tarvilikke korraldusi.

§ 84. Tuletõrjevormi kantakse:

- 1) tuletõrje teenistuskohuste täitmisel ja
- 2) ametlikul esinemisel tuletõrjuna või tuletõrjeliikmena.

§ 85. Tuletõrjevormi võidakse kanda ka väljaspool tuletõrje teenistuskohuste täitmist ning väljaspool ametlikku esinemist.

§ 86. Välismaal viibides kantakse tuletõrjevormi ainult Tuletõrje Korpuse pealiku sellekohasel loal ja arvestades vastavates riikides kehtivaid kombeid.

§ 87. Tuletõrjevormi väljaspool tuletõrje teenistuskohuste täitmist ei kanta seal, kus vormikandmine ei ole sünnis, eriti aga mitte:

- 1) näokattepidudel;
- 2) poliitilistel kogunemistel;
- 3) esinemisel kohtus;
- 4) restoranides, baarides ja pidudel, kus müüakse alkoholiseid jooke.

Käesoleva paragrahvi p. 4 alla ei ole arvatud:

- 1) einelauad raudteejaamades, rongides ja laevades;
- 2) peod valdades;
- 3) tuletõrje brigaadipealiku käskkirjaga lubatud restoranid ja baarid ning peod linnades.

2. peatükk.

Rakenduskondade vormi kandmine.

1. jagu.

Teenistusvormi kandmine.

§ 88. Teenistusvormi kantakse:

- 1) kahjutulel ja muul abiandmisel, järelkustutus- ning koristustöödel ja valves põlengu kohal;
- 2) välisõppusel ja -harjutusel, paraadil, võistlusel, manöövril, ülevaatusel ja tuletõrjuja matusel;
- 3) tuletõrje- ja õhukaitsehäire korral;
- 4) valve teostamisel tuleõnnetuste vältimiseks rahvakogunemistel;
- 5) tuletõrjeüksuse valvekorras ja tegevusvalmisolekus;
- 6) ametlikul esinemisel kõrgematele ametiisikutele;
- 7) Vabariigi, tuletõrjeühingute, kaitseliidu- ning sõjaväeüksuste aasta-päevade puhul või riigi- ja omavalitsusasutiste poolt korraldatavil aktusil, vastuvõttudel, koosviibimisel ja pidustusil, mis algavad enne kella 17.

§ 89. Peale eelmises (88) paragrahvis loetletud juhtude kannavad nais-tuletõrjujad ja noortuletõrjujad-tütarlapsed teenistusvormi toidustamisel ja majanduslikus tegevuses, vaatamata sellele, kas see toimub ajal ja kohas, kus ettenähtud korra järgi kantakse muud vormi.

§ 90. Teenistusvormi võidakse kanda kõigil muil juhtudel, kus ei nõuta liht- või piduliku vormi kandmist, välja arvatud § 89 tähendatud juhud.

§ 91. Noortuletõrjujad-poisid kannavad teenistusvormi ainult 17—20 aasta vanuses. Teises vanuses noortuletõrjujad-poisid kannavad teenistusvormi asemel lihtvormi.

2. jagu.

Lihtvormi kandmine.

§ 92. Lihtvormi võidakse kanda:

- 1) tuletõrje poolt korraldatavil aktusil, vastuvõttudel, koosviibimisel ja pidustusil, kui nende korraldajate poolt ei nõuta teenistus- või piduliku vormi kandmist;
- 2) suvel § 88 p. 2 tähendatud juhtudel, kui kompanii- või temast kõrgema pealiku poolt ei nõuta teenistusvormi kandmist;

- 3) orkestriüksustel suvel peale eelmises (2) punktis nimetatute ka § 88 p. 7 tähendatud juhtudel, kui nende korraldajate poolt ei nõuta teenistusvormi kandmist;
- 4) loenguil, siseõppusil, töö juures staapides, kantsleides ja muil juhtudel, kus ei nõuta teiste vormide kandmist.

3. jagu.

Piduliku vormi kandmine.

§ 93. Pidulikku vormi kantakse:

- 1) pidulikel vastuvõttudel kõrgemate ametiisikute juures, kui need vastuvõtud leiavad aset kell 17 või hiljem;
- 2) Vabariigi, tuletõrjeühingute ja kaitseliidu- ning sõjaväeüksuste aastapäevade ja vana- ning uueaasta puhul tuletõrje, kaitseliidu, sõjaväe või riigi- ja omavalitsusasutiste poolt õhtul korraldatavail pidustusil ja ballidel;
- 3) tuletõrje, kaitseliidu, sõjaväe ja riigi- ning omavalitsusasutiste poolt korraldatavail pidulikel aktusil ja juubelipidustusil, kui need leiavad aset kell 17 või hiljem;
- 4) seltskondlikkude organisatsioonide poolt korraldatavail pidustusil, kus on ette nähtud õhturõivastuse kandmine;
- 5) seltskonnas viibimisel juhtudel, kus on nõutav õhturõivastuse kandmine.

§ 94. Pidulikku vormi ei kanta tänaval ilma palituta või keebita; nende puudumisel kantakse poolpalitut (jakki), talvel poolkasukat.

§ 95. Noortuletõrjudest kannavad pidulikku vormi ainult 17—20 aasta vanused. Teised noortuletõrjud kannavad piduliku vormi asemel lihtvormi.

4. jagu.

Vormirõivaste üksikesemete kandmine.

§ 96. Meestuletõrjud kannavad suvimütsi otse ja talimütsi vähe kallutatult parema kõrva poole.

Naistuletõrjude peakatet kantakse vähe kallutatult vasaku kõrva poole, kusjuures mütsimärk asub paremal küljel.

§ 97. Suvi- või talimütsi ning keebi või poolpalitu ja jaki või palitu ja poolkasuka kandmiseks vastavalt aastaajale § 84 juhtudel teeb korraldused kompanii- või temast kõrgem pealik; tähendatud esemete kandmine § 85 tähendatud juhtudel toimub vastavalt aastaajale ja ilmastikule.

§ 98. Poolpalitu, poolkasuka ja palitu rinnaesine kantakse kinniselt juhul, kui vöörihm kantakse poolpalitu, poolkasuka või palitu peal (§ 99); muidu võidakse rinnaesist kanda ka lahtiselt.

Tuletõrjesalkade varustis- ja pritsimeistrid ja rühmapealikud ning neist kõrgemas astmes pealikud võivad poolpalitu või jaki asemel kanda musta- või pruunivärvilist, harilikku nahkkuube, nahknööpidega ja nahkõlakutega, millel ametiastme tunnused. Nahkkuue kandmist võidakse mitte lubada vormikandmise ühtlustamisel § 83 viimase lõike korras.

Palitut võidakse kanda rühmapealiku ja temast kõrgemates astmetes ning orkestriüksustes, keepi — rühmapealiku ja temast kõrgemates astmetes, poolpalitut (jakki) ja poolkasukat võivad kanda kõik tuletõrjud.

§ 99. Meestuletõrjujad kannavad vöörihma poolpalitu, poolkasuka ja palitu peal juhul, kui kantakse rakmeid (§ 103—105) või ollakse rivis; muidu võidakse vöörihma kanda poolpalitu, poolkasuka ja palitu all.

§ 100. Sanitaar-personali varrukasidet kannavad sanitaar-ülesannetega tuletõrjujad, kes omavad arsti, farmatsöidi, meditsiin-velskri, rahuaegse või sõjaaegse õe, masseerija või samariidi kutse. Varrukasidet kantakse § 84 juhtudel, kus eelpoolnimetatud tuletõrjujad on määratud esmaabi andmiseks.

5. jagu.

Töörõivaste kandmine.

§ 101. Töörõivaid kantakse § 88 p. 1 ja 3 tähendatud juhtudel ja tuletõrje manöövril. Peale selle kantakse töörõivaid teistel juhtudel, kus vormirõivad võivad määruda.

Töörõivaid võidakse kanda vormirõivaste puudumisel ka § 88 p. 2, 4 ja 5 tähendatud juhtudel, välja arvatud tuletõrjuja matusel või kui kompanii-või temast kõrgema pealiku poolt ei ole teisi korraldusi.

Töörõivaid kantakse eriti kustutusüksustes; teistes üksustes — tarviduse kohaselt.

§ 102. Pearätti ja põllekest kannavad naistuletõrjujad ja noortuletõrjujad-tütarlapsed siis, kui nad on määratud toidustamise ülesannetele. Pearätti ja põllekest kantakse ainult teenistusvormiga, kooskõlas § 89 eeskirjadega.

Kitlit kantakse toidustamise ja majanduslikus tegevuses, kus vormirõivad võivad määruda.

6. jagu.

Rakmete kandmine.

§ 103. Rakmeid (§ 36—43, 60, 75) kantakse töörõivaste või teenistusvormi juures § 88 p. 1, 3 ja 4 tähendatud juhtudel; sama paragrahvi p. 2 tähendatud juhtudest kantakse rakmeid manöövril ja ülevaatusel; paraadil ja muil juhtudel — kompanii- või temast kõrgema pealiku määramisel. Rakmeid kantakse eriti kustutusüksustes, teistes üksustes tarviduse kohaselt.

§ 104. Eelmises paragrahvis tähendatud rakmetest võidakse kanda teenistusvormi juures osarakmetena tuletõrjekiivrit, -kirvest ja -vestut rivis olles paraadil ja tuletõrjuja matusel.

Tuletõrjekiivrit ja -kirvest võivad kanda kõik tuletõrjujad, vestut kantakse kompaniipealikute ja neist kõrgemates astmetes; vestut ühel ajal kirvega ei kanta.

§ 105. Osarakmena tuletõrjevõistlust ükspäini kantakse teenistusvormi juures § 104 tähendatud tuletõrjujate poolt väljaspool rivi paraadil ja tuletõrjuja matusel; peale selle veel § 88 p. 6 ja 7 tähendatud juhtudel.

7. jagu.

Lisa-esemete kandmine.

§ 106. Kannuseid kannavad teenistusvormi ja töörõivaste juures ratsaüksuste koosseisu kuuluvad tuletõrjujad.

§ 107. Sinist või musta harilikku vihma- või suvipalitut võidakse kanda § 85 tähendatud juhtudel.

§ 108. Kalosse võidakse kanda ilmastiku kohaselt, välja arvatud teenistusvormi juures rivis.

§ 109. Leinamärki kantakse ainult matusest osavõtmise ajal väljaspool rivi; märk kantakse vasakul varrukal ülalpool küünarnukki.

8. jagu.

Teenete-, mälestus- ja eraldusmärkide kandmine.

§ 110. Teenetemärke kantakse teenistus- ja lihtvormi juures paraadil ja § 88 p. 6 ja 7 tähendatud juhtudel, kui need järgnevad vahetult paraadile; piduliku vormi juures — § 93 p. 1, 2 ja 3 tähendatud juhtudel.

Teenetemärgid kantakse kuue ja kleidi rinnal vasaku rinnatasku kohal, kui see pole vastava märgi kandmise kohta ette nähtud teisiti. Teenetemärgid rinnal kantakse sirges reas, ulatudes kuueneõpidest ölaõmbluseni. Ühes reas olevad märgid võivad tarbekorral üksteist katta servadega, kusjuures parempoolsed märgid katavad osaliselt vasakpoolseid.

Teenetemärgid kantakse rinnal järgmises järjekorras, arvates paremalt vasakule:

- 1) Vabaduse Rist;
- 2) kodumaised teenetemärgid:
  - a) riiklikud ja
  - b) tuletõrje;
- 3) välismaised teenetemärgid:
  - a) riiklikud ja
  - b) tuletõrje.

Teenetemärke asendavaid linte kantakse samas järjekorras. Ühes reas võidakse kanda kuni 5 linti. Kui linte on rohkem, siis kantakse nad mitmes reas, kusjuures ülemises reas võib olla vähem kui 5 linti ja alumine rida paiguneb tasku ülemisest äärest 3 sm kõrgemale; lindi riba kõrgus on 8 mm. Teenetemärke asendavaid linte võidakse kanda iga vormi juures ja kõigil juhtudel, arvatud välja need juhud, kus on ette nähtud märkide kandmine; sel juhul linte ei kanta.

§ 111. Mälestusmärke ja neid asendavaid linte kantakse teenetemärkide ja neid asendavate lintide järele vasakul samas korras ja järjekorras nagu teenetemärkide juures. Mälestusmärgid kantakse ühes reas teenetemärkidega. Vabadussõja mälestusmärki või tema linti kantakse teistest mälestusmärkidest paremal.

§ 112. Eraldusmärgid (teenistusaasta, tuletõrjeorganisatsiooni ja muud märgid) kantakse kuue rinnataskul, sinna mittemahtumisel ka allpool taskut kuni vööni, kui vastava eraldusmärgi kandmise kord ei ole ette nähtud teisiti. Kanda võib korraga kuni viis erisugust eraldusmärki. Kõrgema hariduse eraldusmärgid kantakse paremal rinnal, kõik teised eraldusmärgid vasakul rinnal, kui see ei ole vastava märgi kohta ette nähtud teisiti. Tuletõrjelisi eraldusmärke kantakse esikohal.

Tuletõrje teenistusaasta märkidest kantakse ainult üht märki, mille kandmiseks ollakse õigustatud ja nimelt suurema aastaarvulist.

3. peatükk.

Toetaja-, vana- ja auliikmete vormi kandmine.

§ 113. Toetaja-, vana- ja auliikmete vormi kantakse tuletõrjevormi kandmise korra § 82—100 ja 106—112 eeskirjade kohaselt, kusjuures toetaja- ja auliikmed kannavad neile ettenähtud vormiesemetega:

- 1) teenistus- või lihtvormi asemel — harilikku erarõivastist;
- 2) piduliku vormi asemel — õhturõivastist või selle puudumisel meesliikmed tumedat ülikonda valge särgi ja valge kraega ning tumedavärvi-

lise kaelasidemega (kaelaskantava teenetemärgi juures kantakse rist-kaelasidet);

3) teenete- ja mälestusmärke § 110—111 korras.

Vanaliikmed kannavad eelpooltähendatud korras vormi- või erarõivaid. Palitu kandmine on lubatud kõigile vanaliikmetele, vaatamata ametiastmele.

§ 114. Toetaja- ja auliikmete vormi esemeid ei kanta segatult vanaliikmete või rakenduskondade vormi esemetega.

III osa.

Elluviimise eeskirjad.

§ 115. Käesolevas määruses nimetatud vormiesemete üksikasjad, kui- võrd nad ei ole selgitatud tuletõrjevormi kirjeldusega, kinnitatakse Siseministri poolt joonistel, millest ärakiri saadetakse Eesti Vabatahtliku Tuletõrje Liidule käsitamiseks tuletõrjetele vormiesemete muretsemise abistamisel.

§ 116. Käesolevas määruses kirjeldatud vormimärkide väljaandmine tuletõrjujale ja tuletõrjeliikmele toimub tuletõrje seniste traditsioonide kohaselt.

Teenistusaasta märgi väljaandmisel peetakse silmas veel järgmist korda:

- 1) teenistusaasta märki vastava täis-viie aastanumbriga on õigustatud kandma iga tuletõrjuja, kes on olnud rakenduskonnas kokku vähemalt viis aastat;
- 2) teenistusaasta märgid annab välja Eesti Vabatahtliku Tuletõrje Liit tuletõrjeorganisatsiooni nõudmisel ja kulul;
- 3) teenistusaasta märk antakse tuletõrjule üle pidulikult organisatsiooni aastapäeval.

Erarõivaste kuue parempoolsel revääril või kleidi rinnal võidakse kanda miniatuur-korpusemärki suurusega 32 × 10 mm.

§ 117. Enne käesoleva määruse kehtimahakkamist maksvusel olnud vormikirjelduste kohaselt valmistatud vormiesemeid võidakse kanda kuni 1. jaanuarini 1942, välja arvatud juhud, kus tuletõrjeühingu juhatuse või kompanii- või temast kõrgema pealiku erikorraldusega on nõutav uue vormi kandmine. Vana- ja auliikmed, kui nad ei esine rakenduskonna koosseisus, võivad kanda vana vormi määramata ajani.

§ 118. Segavormi, s. o. ühte või mitut vormieset uuest ja ülejäänud esemeid vanast vormist või ümberpöörduvalt, ei kanta. Erandina võidakse kanda kuni 1. jaanuarini 1942 uue vormiga tööriivaid ja rakmeid vanast vormist, kusjuures kõrge harjaga ja soomus-tormirihmaga kiivrit võivad kanda ainult rühma- ja neist kõrgemas astmes pealikud.

§ 119. Vana vormi esemeid kantakse, kohaldades käesolevas määruses ettenähtud vormi kandmise korda, järgmiselt:

- 1) teenistusvormina — vana vormi suvi- või talimüts, kuub, püksid, palitu, säärsaapad, vöö või vöörihm ja märgid;
- 2) lihtvormina — vana vormi suvi- või talimüts, kuub, püksid, palitu, poolsaapad või kingad, vöö või vöörihm ja märgid;
- 3) piduliku vormina — vana vormi suvi- või talimüts, kuub, püksid, palitu, poolsaapad või kingad, esindusvöö, esindusõlakud ja märgid.

§ 120. Raudtee tuletõrjeüksused võivad tuletõrje teenistuskohuste täitmisel kanda tuletõrje vormirõivaste asemel raudteeteenijate vormirõivaid ja käesolevas määruses ettenähtud korras tuletõrjevormi tööriivaid ning rakmeid.

Teiste vormikandjate organisatsioonide poolt ülalpeetavad tuletõrjeüksused võivad tuletõrje vormirõivaste asemel tuletõrje teenistuskohuste täitmisel kanda oma organisatsiooni vormiesemeid ainult Tuletõrje Korpuse pealiku loal; muidu võivad nad kanda käesolevas määruses ettenähtud korras tuletõrjevormi tööriivaid ja rakmeid.

§ 121. Käesoleva määruse eeskirjade täitmise järelevalve kuulub kõigile tuletõrjepealikele. Kompanii- ning neist kõrgematel pealikutel on õigus käesoleva määruse eeskirjadest üleastujatele keelata vormi kandmist järgmiselt:

- 1) käesoleva määruse § 85 tähendatud juhtudel või
- 2) kõigil juhtudel, välja arvatud § 88 p. 1, 2, 3, 4 ja 5 tähendatud juhud.

Vormikandmist on õigus keelata:

- 1) kompanii- ning divisjonipealikutel ja divisjonipealiku abidel — kuni kuue kuuni;
- 2) brigaadipealikutel ja brigaadipealiku abidel — kuni ühe aastani ja
- 3) korpuse pealikul — määramata ajaks.

Tehtud otsuste peale edasikaebust ei ole.

§ 122. Käesolev määrus hakkab kehtima avaldamisega.

Määruse jõustumisega kaotavad maksvuse:

- 1) Kohtu- ja siseministri määrus riigi- ja omavalitsuse elukutselistele tuletõrjajate vormiriiete kohta (RT 1931, 8, 53);
- 2) Siseministri poolt 13. aprillil 1934 (nr. 2913-p) kinnitatud Vabatahtlikkude ja eraasutuste ning ettevõtete tuletõrjajate vormiriiete kirjeldus;
- 3) Siseministri poolt 13. mail 1933 (nr. 2869-p) kinnitatud Tuletõrje teenistusaasta märk ja Eesti Üleriikliku Tuletõrje Liidu rinna-märk.

Siseminister Rich. Veermaa.

Politseidirektor Joh. Sooman.

676. Teedeministeeriumi vabateenijate koosseisu määruse muutmise määrus.

Antud Teedeministri poolt kokkuleppel Majandusministriga 23. augustil 1938.

Alus: Rüгитеenijate tasude seaduse § 5 (RT 1935, 31, 262).

I.

Teedeministeeriumi vabateenijate koosseisu määrus Posti-, Telegraafi- ja Telefonitalituse osas (RT 1938, 53, 498) muudetakse järgmiselt:

Teenistuskoha nimetus	I rajoon		II rajoon		Täiendused
	Arv	Kuupalk Kr.	Arv	Kuupalk Kr.	
Koosseisu täiendatakse: B. Asutised kohtadel. Kojamees-kütja	—	—	1	61	Korter, küte, valgustus.

II.

Käesolevat määrust kohaldatakse alates 1. septembrist 1938.

Teedeminister N. Viitak.

II.

677. Vabariigi Presidendi otsus nr. 57.

24. augustil 1938.

Avada Eestimaa Üldkasulise Seltsi poolt ülalpeetavas Tallinna Doomkooli Eragümnaasiumis III klass, arvates 1. augustist 1938.

K. Päts

Vabariigi President.

K. Eenpalu
Peaminister.

A. Jaakson
Haridusminister.

678. Vabariigi Presidendi otsus nr. 58.

24. augustil 1938.

Avada arvates 1. augustist 1938 a. 1938/39. õppeaastaks kõrvalklassid:

1. Tallinna III Reaalkoolis — II klassi juurde üks kõrvalklass,
2. Tartu I Reaalkoolis — II klassi juurde üks kõrvalklass,
3. Tartu II Reaalkoolis — II klassi juurde üks kõrvalklass,
4. Võru Erareaalkoolis — II klassi juurde üks kõrvalklass, ja võtta tähendatud kõrvalklasside õppejõudude palgad riigi kanda Õppejõudude tasude seaduses ettenähtud ulatuses.

K. Päts

Vabariigi President.

K. Eenpalu
Peaminister.

A. Jaakson
Haridusminister.

679. Vabariigi Presidendi otsus nr. 59.

24. augustil 1938.

Avada 1938/39. õppeaastaks kõrvalklassid, arvates 1. augustist 1938:

1. Tartu I Reaalkoolis I klassi juurde üks kõrvalklass,
2. Tartu II Reaalkoolis I klassi juurde üks kõrvalklass,
3. Hugo Treffneri Eragümnaasiumis II klassi juurde üks kõrvalklass ja Hugo Treffneri Eraprogümnaasiumis III ja IV klasside juurde kummagi klassi juurde üks kõrvalklass,
4. Valga Progümnaasiumis II klassi juurde üks kõrvalklass.

Kõigi nende kõrvalklasside ülalpidamise ja õppejõudude palkade kulud jätta kooliülalpidajate kanda.

K. P ä t s

Vabariigi President.

K. E e n p a l u
Peaminister.A. J a a k s o n
Haridusminister.**680. Vabariigi Presidendi otsus nr. 60.**

24. augustil 1938.

Avada alates 1. augustist 1938 a. 1938/39. õppeaastaks Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Eraprogümnaasiumis II ja III klasside juurde kummagi klassi juurde üks kõrvalklass, jättes nende kõrvalklasside ülalpidamise kulud ja õppejõudude palgad kooliülalpidaja kanda.

K. P ä t s

Vabariigi President.

K. E e n p a l u
Peaminister.A. J a a k s o n
Haridusminister.**681. Vabariigi Presidendi otsus nr. 61.**

24. augustil 1938.

Muuta Riigivanema 3. septembri 1937 otsus nr. 467 (RT 1937, 73, 608) Tartu Erareaalkooli klasside asjas ja avada Tartu Kolledži Reaalkoolis alates 1. augustist 1938 I, II ja III klasside juurde iga klassi juurde üks kõrvalklass, jättes nende kõrvalklasside ülalpidamise kulud ja õppejõudude palgad kooliülalpidaja kanda.

K. P ä t s

Vabariigi President.

K. E e n p a l u
Peaminister.A. J a a k s o n
Haridusminister.

682. Vabariigi Presidendi otsus nr. 62.

24. augustil 1938.

I. Sulgeda Haapsalu Progümnaasiumis riigi poolt ülalpeetavad I ja II klass, arvates 1. augustist 1938 I klass ja arvates 1. augustist 1939 II klass.

II. Avada Haapsalu Progümnaasiumis, arvates 1. augustist 1938 I klass ja 1. augustist 1939 II klass, jättes nende klasside õppejõudude palgad Haapsalu Linnavalitsuse kanda.

K. P ä t s
Vabariigi President.

K. E e n p a l u
Peaminister.

A. J a a k s o n
Haridusminister.

---

683. Vabariigi Presidendi otsus nr. 63.

24. augustil 1938.

Avada Eraõppeasutuse seaduse (SK VI 1938, 1, 12) § 12 punkt 1. põhjal Viru Maavalitsuse poolt ülalpeetav „Jõhvi Erareaalkool“ Jõhvis, milles avada: alates 1. augustist 1938 üks I klass, 1. augustist 1939 üks II klass ja 1. augustist 1940 üks III klass.

K. P ä t s
Vabariigi President.

K. E e n p a l u
Peaminister.

A. J a a k s o n
Haridusminister.

---

684. Vabariigi Presidendi otsus nr. 64.

24. augustil 1938.

Avada Sihtasutise „Otepää Hariduse Seltsi Gümnaasiumi“ poolt ülalpeetav õigustega eragümnaasium Otepääl nimetusega „Otepää Eragümnaasium“, milles avada arvates 1. augustist 1938 I klass, arvates 1. augustist 1939 II klass ja arvates 1. augustist 1940 III klass ja võtta nimetatud gümnaasiumi õppejõudude palgad riigi kanda Õppejõudude tasude seaduses ettenähtud ulatuses.

K. P ä t s
Vabariigi President.

K. E e n p a l u
Peaminister.

A. J a a k s o n
Haridusminister.

---

685. Vabariigi Presidendi otsus nr. 65.

24. augustil 1938.

Avada Sihtasutise „Lihula Erakeskkooli“ poolt ülalpeetav õigustega era-reaalkool Lihulas nimetusega „Lihula Erareaalkool“, milles avada arvates 1. augustist 1938 üks I klass, arvates 1. augustist 1939 üks II klass ja arvates 1. augustist 1940 üks III klass ja võtta tähendatud kooli õppejõudude palgad riigi kanda Õppejõudude tasude seaduses ettenähtud ulatuses.

K. P ä t s
Vabariigi President.

K. E e n p a l u
Peaminister.

A. J a a k s o n
Haridusminister.